

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет гідрометеорології і екології
Кафедра метеорології та кліматології
Силабус курсу

КЛІМАТ УКРАЇНИ

Другий магістерський рівень вищої освіти

Галузь знань	Е Природничі науки, математика та статистика
Спеціальність	Е4 Науки про Землю
Освітньо-професійна програма	Метеорологія і кліматологія;
Обсяг	6 кредити (180 годин)
Семестр, рік навчання	1-й семестр, перший рік навчання
Дні, час, місце	Згідно розкладу занять на семестр
Викладач (-і)	Боровська Галина Олександрівна, канд.геогр.н, доцент кафедри
Е-таіл	mik@onu.edu.ua halyna.borovska@onu.edu.ua
Робоче місце	Кафедра метеорології та кліматології, вул.Львівська, 15, ауд.301, 304
Консультації	Онлайн-консультації: у Viber, Telegram, на платформі Zoom
Посилання на профіль викладача	https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/fges/kafedry-ta-inshi-strukturni-pidrozdzily-fges/kafedra-meteorolohii-ta-klimatolohii/spivrobitnyky/6178-borovska-galina-oleksandrivna

КОМУНІКАЦІЯ

Спілкування в аудиторії за розкладом, на території кафедри метеорології та кліматології. У позааудиторний час: усі поточні питання обговорюються у робочих чатах Viber, Telegram, електронною поштою або наживо, під час консультацій на платформі Zoom та електронною поштою.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

В умовах стрімкого зростання обсягів наукової та науково-технічної інформації, постійних змін і оновлення системи наукових знань виникає необхідність у новому рівні теоретичної підготовки висококваліфікованих фахівців, які спроможні до самостійної творчої наукової діяльності.

Мета навчальної дисципліни «Клімат України», як обов'язкового освітнього компоненту підготовки магістрів, полягає у тому, що підготовка фахівця і науковця, який опанував теоретичні знання з причин формування клімату даного регіону, знає особливості кліматичних умов кожної пори року, має повне уявлення про характер розподілу по території України основних характеристик клімату і практичні навички

використання їх (режимних і спеціальних характеристик) для обслуговування різних галузей практичної діяльності людини..

Завданням навчальної дисципліни «Клімат України» є навчити студентів аналізувати, оцінювати, систематизувати геопросторові дані, метадані щодо об'єктів природного і техногенного походження, застосовувати статистичні методи їхнього аналізу для розв'язання спеціалізованих задач, отримувати та аналізувати відомості про причини та тренди історичних та сучасних змін клімату, що базуються на результатах наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних авторів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати:** – кліматологічні дослідження та перспективи їх розвитку;

- основні джерела інформації про клімат України;
- орографічні особливості території: географічне положення, рельєф;
- вплив підстильної поверхні на формування клімату;
- радіаційні умови території держави: пряма і розсіяна сонячна радіація.
- просторовий розподіл сумарної радіації, альbedo підстильної поверхні, радіаційного балансу.
- складові теплового балансу, що формують клімат країни;
- вплив загальної циркуляції атмосфери на регіональний клімат;
- циркуляційні процеси, які характерні для окремих сезонів року;
- кліматичне районування території України;
- клімат України в основних кліматичних класифікаціях;
- просторовий розподіл характеристик температури повітря, атмосферного тиску, вітру, вологості повітря, опадів, хмарності;
- рекреаційні ресурси клімату України, рекреаційні типи погоди;
- проєкції змін клімату України.

вміти: –використовувати основні джерела метеорологічної і кліматологічної інформації для складання кліматичної характеристики окремих регіонів і кліматичного опису окремих міст;

- аналізувати просторовий розподіл основних метеорологічних величин;
- дати оцінку кліматичних умов окремих сезонів року;
- будувати карти просторового розподілу окремих метеорологічних величин та виявляти кліматичні розбіжності різних районів країни;
- визначити індекс континентальності клімату та його зміни в різних регіонах країни.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (28 / 8 год) та практичних (30 / 10 год), організації самостійної роботи студентів (122 / 162 год) відповідно для очної /заочної форм навчання.

Унікальністю методики навчання даної дисципліни є суміщення всіх сучасних інтерактивних та інноваційних (у т.ч. інформаційно-комунікативних, проєктних) технологій, підходів до навчання в закладах вищої освіти.

Заняття з дисципліни проводяться у формі: лекцій із використанням наочних матеріалів, посібників, мультимедійних технологій; практичних занять; самостійної роботи з основною та додатковою літературою, періодичними виданнями, джерелами в інтернеті.

Серед методів навчання використовуються: словесні (пояснення, розповідь, інструктаж, ситуативне моделювання, ситуативне навчання, мозковий штурм, аналіз відео- і фотоматеріалів, обмін думками, захист доповідей тощо); наочні (демонстрування, мультимедійні презентації); практичні (ділові, рольові ігри).

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I. *Основні фактори формування клімату України*».

Тема 1. Кліматологічні дослідження та перспективи їх розвитку. Основні джерела інформації про клімат України. Опрацювання кліматологічної інформації.

Тема 2. Орографічні особливості території: географічне положення, рельєф. Вплив підстильної поверхні на формування клімату.

Тема 3. Радіаційні умови території. Пряма і розсіяна сонячна радіація. Просторовий розподіл сумарної радіації, альbedo підстильної поверхні, радіаційного балансу. Складові теплового балансу.

Тема 4. Циркуляція атмосфери. Вплив загальної циркуляції атмосфери на регіональний клімат. Циркуляційні процеси, які характерні для окремих сезонів року.

Тема 5. Кліматичне районування території України. Клімат України в основних кліматичних класифікаціях.

Змістовий модуль 2 *Сучасний клімат України, тенденції, як спостерігаються. Режим основних кліматичних характеристик. Зміни клімату України*

Тема 6. Просторовий розподіл характеристик температури повітря, атмосферного тиску, вітру, вологості повітря, опадів, хмарності.

Тема 7. Природні зони України. Кліматичні особливості природних зон

Тема 8. Зміна кліматичних чинників з кінця XIX і протягом XX ст. Проєкції змін клімату України

Тема 9. Оцінка впливу змін клімату і уразливості природних екосистем. Заходи з адаптації до змін клімату

Змістовий модуль 3 *Використання кліматичних ресурсів для розв'язання прикладних задач*

Тема 10. Рекреаційні ресурси клімату України. Рекреаційні типи погоди. Душна погода. Просторовий розподіл біокліматичних показників.

Тема 11. Оцінка впливу змін клімату на водні ресурси, сільське та лісове господарство. Клімат міста.

Перелік рекомендованої літератури

Основна

1. Бойченко С. Г., Забарна О. Г. Оцінювання комфортності погодних умов і тенденції їх змін на Київщині в умовах змін клімату. Геофизический журнал № 6, Т. 41, 2019. С. 128-143: DOI: <https://doi.org/10.24028/gzh.0203-3100.v41i6.2019.190071>
2. Вишневський В. І., Доніч О. А., Куций А. В. Клімат Києва та його околиць. Київ: Варто, 2023. 124 с.
3. Гелевера О. Ф. Багаторічна динаміка кліматичних показників за даними Кропивницької метеостанції. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Географічні науки. 2019. Вип. 10. С.107–113. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2413-7391/2019-10-15>
4. Гелевера Ольга, Мостіпан Микола, Топольний Сергій / Багаторічна динаміка температури повітря зимового та весняного сезонів у центральній Україні // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, серія «Геологія. Географія. Екологія», 2023. – Вип. 59. – С. 83-94. <https://doi.org/10.26565/2410-7360-2023-59-07>
5. Глобальні стандартні кліматичні норми (1991-2020 рр.) / Український гідрометеорологічний центр ДСНС України. Київ, 2021. [Електронний ресурс].
6. Гончарова Л. Д., Прокоф'єв О. М. Динаміка окремих показників атмосферних опадів Півдня України у період 1961-2020 роки: монографія. Одеса: Одеський державний екологічний університет, 2024. 212 с. <http://eprints.library.odeku.edu.ua/id/eprint/13060/>
7. Доніч О., Куций А. Кліматичні особливості 2023 року в Україні. Праці ЦГО. Випуск 20 (34), 2024 р. <https://drive.google.com/file/d/12OO0HTV26MtTlkhXSy3E25bDalznIunI/view>
8. Доніч О., Куций А. Кліматичні особливості 2024 року в Україні. Праці ЦГО. Випуск 21 (35), 2025 р. <https://drive.google.com/file/d/1ul8qJooIKa6c9lPRl1fADacwz90zyS4B/view>
9. Заболоцька Т. М., Шпиг В. М., Ціла А. Ю. циркуляційні процеси та хмарний покрив упродовж періоду глобального потепління. Гідрологія, гідрохімія і гідроекологія, 2021. Вип. 1(59), 76–91.
DOI: <https://doi.org/10.17721/2306-5680.2021.1.8>
10. Затула В. І. Річний хід температури повітря та показники термічної океанічності клімату України. Фізична географія та геоморфологія. 2018. Вип. 1(89). С. 77-83
11. Затула В. І., Затула Н. І. Дослідження залежності ступеня континентальності клімату України від географічного положення методами регресійного аналізу. Гідрологія, гідрохімія і гідроекологія. 2015. Т. 1(36). С. 130-136.
12. Затула В. І. Практикум з кліматології: методичні рекомендації до виконання практичних робіт з курсу кліматології. – Київ, 2022. – 69 с.

13. Зміна клімату: наслідки та заходи адаптації / С. П. Іванюта, О. О. Коломієць, О. А. Малиновська, Л. М. Якушенко. // НІСД. - 2020. - С. 110.
14. Катеруша Г. П., Сафранов Т. А., Катеруша О. В. Тенденції змін максимальної температури повітря в Україні як фактор впливу на здоров'я населення. Людина та довкілля. Проблеми неоекології. 2020. 33. С. 8-21. DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-4224-2020-33-01>.
15. Кліматичні зміни та їх вплив на сфери економіки України: монографія за редакцією доктора фізико-математичних наук, професора С. М. Степаненка, доктора географічних наук, професора А. М. Польового. Одеса. «ТЕС». 2015. – 520 с.
16. Краковська С. В., Паламарчук Л. В., Гнатюк Н. В., Шпиталь Т. М. Проекції приземної температури та відносної вологості повітря в областях України до середини ХХІ ст. за да ними ансамблів регіональних кліматичних моделей. Геоінформатика. 2018. № 3(67). С. 62 – 77.
17. Краковська С. В., Шпиталь Т. М. Дати переходу температури повітря через 0, 5, 10 і 15⁰С і тривалість відповідних кліматичних сезонів з другої половини ХХ до середини ХХІ ст. в Україні. Geoinformatica, 2018, № 4 (68). 74-92 с. https://www.geology.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/%D0%93%D0%B5%D0%BE%D1%96%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0_468_2018_%D0%9A%D0%A0%D0%90%D0%9A%D0%9E%D0%92%D0%A1%D0%AC%D0%9A%D0%90-74-92.pdf
18. Краковська С. В., Шпиталь Т. М., Чигарева А. Ю., Писаренко Л. А., Криштоп Л. Ю. Кліматичні характеристики термічних періодів в Україні до кінця ХХІ ст. Частина І: Теплий період 2023, № 2 (4). Метеорологія. Гідрологія. Моніторинг довкілля с.35-50. DOI: <https://doi.org/10.15407/meteorology2023.04.035>
19. Малицька Л. В. Кількісна оцінка комфортності погодних умов та клімату. Гідрологія, гідрохімія і гідроекологія. 2016. Т. 2(41). С. 97-106.
20. Малицька Л. В. Просторово-часова мінливість комфортності кліматичних умов в Україні. Дисертація здобуття наукового ступеня кандидата географічних наук. Київ – 2019.
21. Мартазінова В. Сучасні зміни клімату на заході України від початку 21 століття / В. Мартазінова, В. Ставнічук, Є. Корнієнко – Одеса : Гельветика, 2023. – 80 с. (Ум. друк. арк. 4,7). – 200 пр. – ISBN 978-617-554-121-0.
22. Паламарчук Л. В., Краковська С. В. Регіональні зміни клімату України: методичні вказівки до навчального курсу для студентів географічного факультету спеціальності “Метеорологія та кліматологія”. 2018. Київ: Прінт-сервіс.

23. Регіональні зміни клімату України: Методичні вказівки до навчального курсу для студентів географічного факультету спеціальності «Метеорологія та кліматологія» / укл. Л. В. Паламарчук, С. В. Краковська. – К. : Прінт-Сервіс, 2018. – 90 с
24. Вплив змін клімату в Україні / Wilson, L., New, S., Daron, J., Golding, N. (2021). Climate Change Impacts for Ukraine. Met Office., 2021, 34 с.
https://www.metoffice.gov.uk/binaries/content/assets/metofficegovuk/pdf/services/government/metoffice_climate-change-impacts-for-ukraine_report_12dec2021_ukrainian.pdf

Додаткова

1. Балабух В. О. Сучасні тренди змін температурного режиму та кількості опадів в Україні. Міжнародна наукова конференція «Здоров'я ґрунтів та продовольча безпека в умовах сучасних кліматичних змін». Харків 10.10 2019.
2. Boychenko S., Zabarna O., Kuchma T., (2021). Comfortable climatic conditions for human on the territory of Ukraine for the period 1991-2020. Geophysical Journal, 43(4), 91-104. <https://doi.org/10.24028/gzh.v43i4.239961>
3. Boychenko S.; Voloshchuk V.; Movchan Y.; Serdjuchenko N.; Tkachenko V.; Tyshchenko O.; Savchenko S. Features of climate change on Ukraine: Scenarios, consequences for nature and agroecosystems. Proc. Natl. Aviat. Univ. 2016, 4, 96-113. <https://doi.org/10.18372/2306-1472.69.11061>
4. Воронка В. П., Марченко О. А., Гришко С. В., Яценюк Ю. В. Динаміка кліматичних характеристик міста Мелітополь як складова глобальних змін. Екологічні науки. 2022. № 6. С. 105–109. DOI: <https://doi.org/10.32846/2306-9716/2022.eco.6-45.17>
5. Врублевська О. О., Катеруша Г. П., Гончарова Л. Д. Кліматологія: підручник, 2013. Одеса. 314 с.
6. Гелевера О. Ф. Багаторічна динаміка кліматичних показників за даними Кропивницької метеостанції. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Географічні науки. 2019. Вип. 10. С.107–113. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2413-7391/2019-10-15>
7. Гелевера Ольга, Мостіпан Микола, Топольний Сергій / Багаторічна динаміка температури повітря зимового та весняного сезонів у центральній Україні // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, серія «Геологія. Географія. Екологія», 2023. – Вип. 59. – С. 83-94. <https://doi.org/10.26565/2410-7360-2023-59-07>
8. Гончарова Л. Д., Прокоф'єв О. М. Динаміка окремих показників атмосферних опадів Півдня України у період 1961-2020 роки: монографія. Одеса: Одеський державний екологічний університет, 2024. 212 с.
<http://eprints.library.odku.edu.ua/id/eprint/13060/>

9. Грабко Н. В., Сафранов Т. А. Особливості біокліматичних умов холодного Періоду року на території Одеси. Екологічні науки. 2023. – Вип.6 (51). – С.148-155. DOI <https://doi.org/10.32846/2306-9716/2023.eco.6-51.24>
10. Кліматичний кадастр України (стандартні кліматичні норми за період 1961–1990 рр.) / Державна гідрометеорологічна служба та ін. УНДГМІ ЦГО, Київ, 2006. [Електронний ресурс]
11. Заболоцька Т. М., Шпиг В. М., Ціла А. Ю. Циркуляційні процеси та хмарний покрив упродовж періоду глобального потепління. Гідрологія, гідрохімія і гідроекологія, 2021. Вип. 1(59), 76–91. DOI: <https://doi.org/10.17721/2306-5680.2021.1.8>
12. Замфірова М. С., Хохлов В. М. Режим температури повітря та опадів в Україні в 2021–2050 роках за даними ансамблю моделей CORDEX. Український гідрометеорологічний журнал, 2020. № 25. С. 17 – 27. DOI: <https://doi.org/10.31481/uhmj.25>.
13. Затула В. І., Затула Н. І. Термічна океанічність клімату України. Гідрологія, гідрохімія гідроекологія. 2016. Т. 1(40). С. 104-111.
14. Затула В. І., Затула Н. І. Просторовий розподіл та моделювання індексу океанічності Кернера на території України. Науковий вісник Чернівецького університету Географія. 2018. Вип. 795. С. 120-125.
15. Индексы теплового комфорта: Учеб.-метод. пособие / А.Б. Сулин, Т.В. Рябова, А.К. Рубцов, А.А. Никитин; Под ред. А.Б. Сулина и Т.В. Рябовой. СПб.: Университет ИТМО, 2016. 36 с.
16. Катеруша О. В., Сафранов Т. А. Біокліматична оцінка території Одеської області /Вісник Одеського державного екологічного університету. 2010. №10. С.5-11.
17. Катеруша Г. П., Сафранов Т. А., Катеруша О. В. Можливі зміни біокліматичних умов зимового періоду в Україні. Людина та довкілля. Проблеми неоекології. 2018. 30. С. 17-27.
18. Клімат України / За ред. В.М. Ліпінського, В. А. Дячука, М. Бабіченко. – Київ: Вид. Раєвського, 2003. – 343 с.
19. Куклишин О., Манівчук В. Зміни клімату у Закарпатті в останні десятиліття. Праці ЦГО. Випуск 21 (35), 2025 р. <https://drive.google.com/file/d/1-QY7nDyIbIpU2Su4OVuC9OoIN4adFBR/view>
20. Малицька Л. В. Кількісна оцінка комфортності погодних умов та клімату. Гідрологія, гідрохімія і гідроекологія. 2016. Т. 2(41). С. 97-106.
21. Малицька Л. В. Дискомфорт погодних умов зимового періоду в Україні. Укр.гідрометеорол. ж. 2017. № 20. С. 26-36.
22. Малицька Л. В. Забезпеченість території України фізіолого-кліматичними ресурсами теплового стану людини. Природні ресурси регіону: проблеми використання, ревіталізації та охорони: Матеріали III-ого міжнародного

наукового семінару. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2018. С. 217-222.

23. Паламарчук Л. В., Скриник О. Я., Путренко В. В., Скриник О. А., Ошурок Д. О., Сіденко В. П., Кирєєва З. М. Моделі EURO-CORDEX у визначенні змін термічного режиму приземного повітря в Українських Карпатах до середини XXI сторіччя. Геофізичний журнал. 2024. Т. 46. № 3, С. 3–31. DOI: <https://doi.org/10.24028/gj.v46i3.299699>
24. Польовий А. М. Оцінка комфортності погодно-кліматичних умов в Українських Карпатах для кліматотерапії та рекреації. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Туризм. 2019. Т. 2, № 1. С. 60-79.
25. Прокоф'єв О. М., Гончарова Л. Д. Статистичний підхід до вирішення задач клімато-географічних особливостей розподілу опадів на півдні України: монографія. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2025. 170 с. (Затверджено Вченою радою ОНУ імені І. І. Мечникова. Протокол № 12 від 20.05 2025р.).

Електронні інформаційні ресурси

- | | |
|--|--|
| 1. http://lib.onu.edu.ua/ | Бібліотека ОНУ імені І.І.Мечникова |
| 2. http://www.ognb.odessa.ua/ | Одеська національна наукова бібліотека |
| 3. http://www.nbuv.gov.ua/ | Бібліотека ім. В.Вернадського |
| 4. http://lib-gw.univ.kiev.ua/ | Бібліотека ім. Максимовича КНУ |
| 5. http://eprints.library.odku.edu.ua | Репозитарій |
| 6. https://rcccm.dwd.de/DWD-RCCCM/EN/products/europe/products_monthly_node.html | Поточні кліматичні характеристики та їхній розподіл по території України |
| 7. https://wordpress.mediadoma.com/uk/instrumenti-vizualizacii-danih-pro-pogodu-dlja-demonstracii-statistiki-pogodi/ | Інструменти візуалізації даних про погоду для демонстрації статистики погоди |
| 8. Regional Climate Centre on Climate Monitoring: Monthly, seasonal and annual products | Регіональний кліматичний центр з моніторингу клімату |
| 9. http://www.ipcc.ch/index.htm | Оціночні звіти із змін клімату |
| 10. https://www.meted.ucar.edu/ | Ресурси з кліматології |
| 11. https://ocw.mit.edu/courses/earth-atmospheric-and-planetary-sciences/ | Ресурси з кліматології |

Методичні рекомендації знаходяться у вільному доступі в електронному репозитарії наукової бібліотеки ОНУ.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Катеруша Г.П. Методичні вказівки по виконанню практичних робіт при вивченні дисципліни «Клімат України» для студентів I року денної форми навчання рівень вищої освіти – магістр, 103 «Науки про Землю» (спеціалізація «Метеорологія

та кліматологія») / Одеса, ОДЕКУ, 2020. 69с. <http://eprints.library.odetu.edu.ua/id/eprint/8608/>

ОЦІНЮВАННЯ

Форма контролю - екзамен (розрахунок проводиться за результатами поточного та періодичного контролю та виконання ІНДЗ).

Поточний контроль: усне опитування, контрольні письмові роботи, оцінювання виконання індивідуальних завдань, оцінювання розв'язання розрахункових задач, оцінювання доповідей, тестування (бланкове або комп'ютерне), оцінювання есе, оцінювання виконання практичних навичок. Поточний контроль здійснюється за результатами оцінювання виконання самостійної роботи студентів, виконання практичних навичок. Застосовуються елементи самоконтролю та взаємоконтролю (рецензування відповіді колеги, самооцінка письмової роботи). Періодичний контроль здійснюється у вигляді тестування в Moodle з автоматичним підрахунком балів.

Максимальна кількість балів за опанування лекційного матеріалу становить 20 балів (по 2 бали за кожну з 1 по 9 теми та по 1 балу за 10 та 11 теми). Максимальна кількість балів за всі практичні роботи становить 30 балів (по 5 балів за кожну з практичних робіт). Максимальна кількість балів за виконання модульних контрольних робіт становить 30 балів. Для отримання позитивного результату здобувач має набрати не менше 60% правильних відповідей. Кожен студент має одну спробу складання тесту.

Розподіл балів

Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів
Лекційний матеріал (участь у дискусії, підготовленість)	20
Практичні роботи (виконання і захист)	30
Модульні контрольні роботи	30
Поточна успішність (разом)	80
Іспит	20
Загальна кількість балів за дисципліну	100

Самостійна робота студентів.

До обов'язкової самостійної роботи студентів під час вивчення даної навчальної дисципліни включено теоретичну підготовку з тем курсу, що вивчаються, а також підготовку до практичних занять. Передбачено можливість зарахування результатів неформальної освіти. Більш детально самостійна робота при вивченні дисципліни представлена у робочій програмі.

В якості самостійної роботи здобувач може пройти професійні курси / тренінги, професійне стажування, онлайн-курси, громадянську освіту отримати відповідний сертифікат на освітніх платформах, що може бути зараховано

як періодичний, поточний та фрагмент підсумкового контролю.

ПОЛІТИКА КУРСУ («правила гри»)

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Навчальна дисципліна має практично- тренінгове спрямування та потребує відпрацювання практичних навичок із використанням різноманітних технологій. Присутність здобувачів на практичних заняттях, поточному та періодичному контролю є невід'ємною частиною загальної підсумкової оцінки. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10%). Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується *Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І.Мечникова (polozhennya-antiplagiat-2021.pdf (onu.edu.ua)*.

Політика щодо відвідування: Відвідування практичних занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись відеоконференції онлайн з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови такого навчання регламентуються *Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-osvit-process_2022.pdf)*. За об'єктивних причин в окремих випадках за погодженням з деканатом навчання може відбуватися з використанням технологій дистанційного навчання.

Мобільні пристрої: допускається використання мобільних додатків, INTERNET-мережі, електронних девайсів під час самостійної роботи, у завданнях, які це передбачають.

Поведінка в аудиторії: заохочується активна участь під час інтерактивних лекцій, під час практичних занять, у т.ч. з елементами тренінгів, передбачається відключення мобільних пристроїв, не вітаються запізнення та розмови телефоном тощо.